

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zapadnim od 1 kr. četa po cijeni od . . . . . 10 helera	U Beogradu i u krajevima zapadnim od 1 kr. četa za cijenu pretplate 2-50
U manjini . . . . . 12 helera	U Beogradu za dostavu u kuću . . . . . 3- U manjini . . . . . 3- U inostranstvu 4-50

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplata Topličin venac broj 21. Telefon br. 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

RATNI IZVJESTAJ

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 2. maja.
Nema ničeg novog.
Načelnik glavnog stožera.

Irski čor-sokak.

„Spustiće zavjesu preko ove prezirne igre, što prije, to bolje. Vlada ima moći, da zakon provede kroz parlament. Ali ovdje, prestaje njena moć. Svršetak ovog prizora ne će se u ovoj kući odigrati, nego u zemlji, na koju ćemo apelovati, a i ovaj apel nije više daleko!“ To su bile posljednje riječi Bonara Lawa u engleskom domaćem domu 25. maja 1914. godine, prije glasanja o posljednjem čitanju Homerule-osnove, koja je onda primljena sa malom većinom i postala zakonom. I odista, ovo tako ozbiljno životno pitanje jednog nesretnog naroda postalo je prezrena igra u rukama engleske liberalne vlade, kojoj se Homerule činila kao podesno oružje u borbi za moć. Oružje se uskoro okrenulo protiv onih, koji su ga htjeli upotrebiti, ali nije bilo snage za to. Uprkos odobrenju ovoga Homerulea, koji postalo tek poslije rata stupa na snagu, irsko pitanje je isto tako daleko od riješenja, kao onda, kad je zakon donešen u donji dom. To su prisilne odredbe despotskog osvjeđenja, koje su smiješane u ovome zakonu. Irski parlament ne smije imati čak ni kontrolu o svojim finansijama, a jedan potkralj, koga imenuje Engleska, smije svojim apsolutnim pravom četa razoriti kompetenciju poslanika. Za Irsku žedj za slobodom ovaj Homerule-zakon nije ništa drugo, nego stvar bez vrijednosti, koja ni u kom pogledu nije pravedna prema nacionalnim težnjama srodne britanske države.

Dublinskih dana još se svako sjeća. Mučenička krv Sir Rogera Casementa još se crveni po prstima njegovih engleskih krvnika. Sinn-feinški pokret prekopao je cijelu zemlju. Engleska vojska gazduje po irskim gradovima baš kao da treba uništiti komad zemlje omrznutih Nijemaca. Pogubljenja, osude na robiju i interniranja, to je sve na dnevnom redu. Niko ne pita za krivicu ili nevinost. Po sistemu tajnih naredaba za hapšenje, poznatom iz francuskog degenerisanog kraljevskog doba uklanja se s puta svako, koji nije u milosti engleske gospode. Engleska mora da šalje u Irsku sve više četa. Čak i najmanja mjesta trebaju garnizon, koji mora da „garantuje“ za održanje reda. Osvet-

Engleska pred opasnošću velike gladi i vojničkog sloma. — Brandes o Francuskoj i Njemačkoj. — Amerika za Irsku.

Stockholm, 2. maja.
Državni podtajnik engleskog ministarstva za poljoprivredu, Sir Bathurst naglasio je u svome govoru u Westminsteru nužnost jake kulturne krompira, pošto će se hljeb idućih 9 ili 12 mjeseca po svoj prilici većinom sastojati iz krompira. Moguće je, da će se sasvim odustati od žitnog hljeba i da će se ovaj morati da zamijeni krompirom. I onda se pitam, da li je naš privredni plan tako udešen, da možemo izići na susret najozbiljnijoj nuždi u životnim namirnicama, nuždi, koju mi sebi u opšte možemo da predstavimo. Ova saopštenja dopunio je kontrolor životnih namirnica lord Rendra, koji je sproveo odredbu, da se šećer, meso, maslac, margarin, mast i čaj izdaju na obroke.

Rotterdam, 2. maja.
Engleska štampa raspravlja s slijedstima za slučaj, ako bi suvozemna borba ispala na štetu engleskih četa, te ako bi ove bile nagnane da se povuku na brodove. Engleska štampa misli, da takva katastrofa ne bi još značila i svršetak rata. Svakako se engleska štampa sprema na mogućnost, da engleska vojska u skoro bude prognana sa kopna.

Razne brzojavne vijesti.

Novi sastanak skandinavskih vladara.
Stockholm, 2. maja.
Po „Berlinske Tidende“ namjerava norveški dvor, da za ovo ljeto spremi nov sastanak u Skandinaviji. Norveški kraljevski supružnici posjetice kraljevski dvor u Stockholm, gdje će možda zateći i danskog kralja. Tom sastanku imali bi da prisustvuju i dotični ministri predsjednici i ministri spoljnih poslova.

Razmjena zarobljenika između Engleske i Njemačke.
Kb. Amsterdam, 2. maja.
Na tri engleska trgovačka broda, koji su danas prispjeli ovamo, došlo je 244 njemačkih zarobljenika, koji se vraćaju putem razmjene.

Bugarska crkva u Budimpešti.
Kb. Sofija, 2. maja.
Ministar za prosvjetu i nastavu, Šemenov, otputovao je u Budimpeštu, da zastupa bugarsku vladu pri osvećenju dignute bugarske crkve.

Produžena talijanska legislativna perioda.
Kb. Zürich, 2. maja.
Talijanski senat je jednoglasno primio predlog za produženje sadašnje legislativne periode na godinu dana.

Podmornički rat NOVA POTAPLJANJA.
Kb. Berlin, 2. maja.
Wolffov ured javlja: Zvanično se javlja: U istočnom dijelu Sredozemnog mora naša je jedna podmornica, zapovjednik Dianig, potopila pet parnih brodova, ukupno oko 25.000 bruto tona. Svi parni brodovi su bili jako natovareni.

Poslednja želja.
— Je li moguće da je svršio?
— Jutros u dva sata izdahnuo je na mojim rukama.
Čisto nisam mogao verovati čulima mog bića u tu stvarnost. Zar onakav bujan život, obilgorodjeni temperament, da svrši samo za ciglo pet dana?! Ali me moj prijatelj Rada uveri, pozivajući me da istog dana po podne budem na pogrebu.
Rešio sam se da odgovorim pozivu, te da njegovom sestriću a mome mlađem kolegi izadjem na pogreb. Ali su me nepredviđeni događaji sprečili u tome. Zato sam odmah sutradan (požurih Radinoj kući, da mu se izvinim i objasnim razlog moje odsutnosti na tužnom spirovdu.
Zatekao sam ga u običnom domaćem razgovoru sa njegovom gospođom. Nije me dočekao nekim izuzetnim držanjem, u kome bih osjetio hladnoću i prećutni prekor zbog jučerašnjeg nedolaska. Moje je razloge primio sru kao opravdane, zbog čega se i moje predbudjenje o odjavi dočeku i ispraćaju ubrzo rasplnilo, kao klobuci razduvane sapunice.
Razgovor nam je tekao u formi, koja se obično u ovakvim momentima upotrebljuje. Na prvom mestu o strašnom porodičnom udaru, a zatim, o vrlinama umrlog.
Dok se razgovor produžavao u tome pravcu, Rada je sredjivao neke rukopise. Slučajno sam pogledao u jedan od njih.
„Aca Stojaković: „Poslednja želja.“ — pisalo je odzlog, na prvoj strani. Tekst daljeg rukopisa, koji je pisala sad već ohladjena ruka, govorio je:
„Ja i Marko Pavlović bili smo dobri, intimni drugovi. Ako sam ja imao kakav bol, koji me je tištio, poverio

be po drumu, da je vrcalo daleko na sve strane. Na čošku Zetske i Jelenine ulice razbio je prozor, te se je spriječio kao sa opančarom Simom radi odšete za staklo. Kod pozorišta prebio je štaf, a iza toga sukobio se s babom Stanom, što je bio vrlo loši znak.
Kad se uspinjao u dvanaest sati stubama k inženjeru Proki, porjuro mu je između nogu crni mačak. U predsoblju bilo je prijatnije, čuo je kako zveče noževi i viljuške, a u nosu ga je zagolicao ugodni miris pečena.
— Aha! inženjer ruča, pomisli u sebi poveselivši se zlorado, napast ću ga kod jela za dug. Neka tomu staromu ugursuzu presjedne ručak!
Tek što je ušao u sobu poljurali se mu u susret: Proka sa bijelim ubrusom oko vrata, Prokinica sa pregačom u ruci i kćer Melencija opteretivši se sa teškom orahovom stolicom.
— Kojta čast, kojta radost! Gazda Tone! poviknuše sve troje na jednom i to: Melencija u soprano, Prokinica, zavlačeći na alt i Proka u basu; davno vas već nismo vidjeli!... Izvillite sjesti! i prije, nego li je dospio progovoriti jednu riječ, našao se na stolici, pošto ga je Prokinica prihvatila za desnu, a njezina kćerka za lijevu ruku. Izgledalo je, kao da se ženske boje, da im ne uteče.
— Baš nije lipeo, da nas tako dugo niste udostojili posjetom! progucie nad njim Melencija, gvirćući mu ljubazno u oči, naperivši koketno glavu na vrhu sa frizuram a la ševa.
— Već smo se ja i suprug dugo i mnogo razgovarali o vama. Pitali smo jedno drugo, da li vas nismo čime uvrijedili, da vas tako dugo nema? dodu Prokinica, ah, to bi nas do smrti razalostilo!...
— Naravski! prihvatit Tone skruplivši ljutito obrve, uvrijedili ste me i

Engleska pred opasnošću velike gladi i vojničkog sloma.

Stockholm, 2. maja.
Državni podtajnik engleskog ministarstva za poljoprivredu, Sir Bathurst naglasio je u svome govoru u Westminsteru nužnost jake kulturne krompira, pošto će se hljeb idućih 9 ili 12 mjeseca po svoj prilici većinom sastojati iz krompira. Moguće je, da će se sasvim odustati od žitnog hljeba i da će se ovaj morati da zamijeni krompirom. I onda se pitam, da li je naš privredni plan tako udešen, da možemo izići na susret najozbiljnijoj nuždi u životnim namirnicama, nuždi, koju mi sebi u opšte možemo da predstavimo. Ova saopštenja dopunio je kontrolor životnih namirnica lord Rendra, koji je sproveo odredbu, da se šećer, meso, maslac, margarin, mast i čaj izdaju na obroke.

Odlučni dani na zapadu.

Jedan glas razbora iz Francuske.
Ženeva, 2. maja.
Poslanik Sembat objavljuje u „Humanite“ jednu izjavu ministra predsjednika Clémenceaua, koji je on dao prije nekoliko nedjelja u odboru za spoljne poslove. Clémenceau je rekao: Prije njemačke ofenzive govori o miru bili su za Francusku jedna opasnost. Ako li pak ofenziva ne uspije, rekao je Clémenceau, onda će naš neprijatelj tražiti od nas mir. — U vezi s tim saopštenjem piše Sembat: Ako nam sad podje za rukom da ofenzivu zadržimo, onda smo time već pobijedili, ali ne konačno, jer poslije šest mjeseci mogu Nijemci preduzeti nov napad. Mi moramo s toga iskoristiti psihološki momenat i ako u Njemačkoj ponovo zavlada miroljubiva struja, koja bi se pojavila s ponudom za mir, mi ćemo je morati prihvatiti, ma ona u svakom pogledu ne bi odgovarala našim željama. Ne zapadajmo u stare pogriješke, ine uzdržavajmo se od ulaska u pregovore.

Bombardovanje Parisa.
Kb. Paris, 2. maja.
Dalekosežni top je danas produžio bombardovanje grada Parisa.

Pregovori za mir između Turske i Južnog Kavkaza.
Kb. Carigrad, 2. maja.
Ministar pravde, Halli-bey, otputovao u Batum kao predsjednik turske delegacije za pregovore o miru sa Južnim Kavkazom.

Pokret za slobodu Irske.
Amerika i irsko pitanje.
Kb. Bern, 2. maja.
Engleski dopisnici u Americi upućuju sve hitnije opomene engleskom javnom mišljenju, da procijeni sudborsne posljedice irske revolucije za englesko-američke odnose. Dopisnik lista „Times“ tvrdi u svojim dnevnim izvještajima, da su najviši krugovi u Washingtonu uprkos ozbiljnosti vojničkog položaja na zapadnom frontu potpuno zabavljeni irskim problemom. Smatra se, da je postupanje Engleske pokušaj za iskorenost engleskih ratnih ciljeva.

P. Wilson, new-yorški dopisnik raznih liberalnih engleskih novina, javlja u „Daily News“-u od 28. aprila, da američki Irski spremaju monstruoznu nacionalnu peticiju za predsjednika Wilsona, koja ima da služi za oslobođenje Irske. Irsko pitanje, kaže Wilson, danas je već politički problem prvog ranga u Sjedinjenim Državama, pošto će izbori za kongres i državu biti na jesen u znaku Irske. Pripreme za izbore već su u punom jeku. Wilson upozorava na jaku katoličku propagandu u Sjedinjenim Državama, koja svom snagom radi za Irsku, te naglašava, da je veoma upliveni privatni sekretar Wilsonov, Tumulty, irski katolik.

Bankrotstvo politike Lloyda Georgea.
Kb. Berlin, 2. maja.
O odlaganju dužnosti vojne obaveze piše „Morgenpost“: Ovo je jedva zamotano bankrotstvo politike Lloyda Georgea, koje prije ili poslije ne će ostati bez naročitog uspjeha.

Događjaji u Rusiji.
Krvavi sukobi između anarhista i bolševika.
Stockholm, 2. maja.
Petrogradski brzojavni ured javlja: 22. aprila je bilo krvavih sukoba između anarhista i bolševika. Posljednji su primorali svoje protivnike da polože oružje. Vlasti su ugušile anarhistički list „Burevjesnik“.

Pregovori s Rumunjskom.
Kb. Sofija, 2. maja.
Ministar predsjednik Radoslavov će sutra kao predsjednik bugarskog izaslanstva za pregovore o miru otputovati u Bukurešt.
Kb. Sofija, 2. maja.
Ministar spoljnih poslova Nessim-bej i general Izzet-paša s proputovali su ovuda danas za Bukurešt.

PODLISTAK

Milovil Danko (Miskolcz):
Gazdin posjet.

Kad je jutros gazda Tone ustao, bio je loše volje. Slabo je spavao. Oko pola noći urlikali su pod njegovim prozorom neke pijane skitnice pjesmu: Može se tata ljutiti, može se mama srditi, ja ću ipak Milku ljubiti! To ga je probudilo. Od toga časa, pa do jutra nije oka stisnuo. Okretao se je na lijevu i na desnu stranu, kušao je zaspati poredjice, a i potbuške, ali je bilo sve u zalud! San mu nije došao na oči. Bilo mu je u vlastitom krevetu, kao Sv. Lovrincu na roštilju.
Osim toga pali su mu na um i dužnici, osobito inženjer Proka, onaj stari, lukavi lisac, koji mu već devet mjeseci duguje stanarinu, a danas će svečano nastaviti isti posao i sa desetim mjesecom. Tomu mora biti ipak kraj!
— Tako mi mogla imena, reče Tone u sebi, ja ću s Prokom jednom za vada svršiti! Tako se zavjeri i mahne odlučno desnicom po zraku, kao da u njoj drži tursku krivalju, onu ljutu guju, onu britku sablju demeskinju, kojom je u jedan tili hip preselio Miloš Obilić sultana Murata u vječno nasele. Tone je to učinio takovim pokretom, da je izgledalo, kao da i on odseca nekome rusu glavu zbog dužne četvrtmjesecne stanarine.
S ovakvom odlukom u srcu ustao je, umio se i počeošljao. Kad zajutarka prevratio je tasu sa kafom, izgrdio sluškinju, najedio ženu i ovako „raspoložen“ pošao je k svojim stanarinama.
Već se je putem opazio, da je Tone ustao na „lijevu nogu“, jer je ljutito odbijao štampom kamenje ispred se-

bih mu ga; i tada, kao da sam skinuo kakav veliki teret sa duše, bivalo mi je lakše, mnogo lakše. To bi isto i on meni činio.
Bio je to mladić skroman, miran, stidljiv kao devojka; osjetljiv do krajnjih granica. Kad se ne bi videli dandava, značilo je mnogo. Jednom ga ne vides pet-šest dana, da me začudi, te odoh do njega. Kad udjoh tamo, videli da je bolestan.
— „Šta ti je? Što si tako pobledio? Šta je to s tobom? — Pa ni da mi javiš!“ Tako sam ga koreo, stupajući u sobu, u kojoj se on nalazio.
— Ništa. Groznica. Proći će — odgovori mi on, tužno se osmehnuv. Seđeo sam kod njega dugo, razgovarajući se o svačemu.
Dani su prolazili... Bolest se sve više i više pogoršavala; on je sve više i više slabio, vatra se naglo penjala. Lice mu dobi bleđo-žutu boju, a dva, kao noć crna, oka gorahu kao dve zervavice. Od onako veselog, zdravog mladića napravi se senka. Jedno posle podne dođioli opet, Bill smo sami.
— Kako je moj Marko, osećać li se što bolje? — Danas mi bolje izgledaš no obično“. — rekoh mu da bih ga malo ohrabrio i utešio.
— „Jadno mi bolje! Osećam kako se svaki dan sve više gubim, kako me postepeno nestaje, dok... dok jednoga dana ne odem, ne izdežnem, kao da me nije ni bilo. Baš juče ležim ovako i razmišljam. Vratio sam se u ono doba, kada sam pošao u gimnaziju — u prvi razred. Bejah radostan, a i ponosit, što sam ušao u tu veću školu. Ta nisam više dete, ja sam gimnazist! Ha, ha, ha!... Divno je bilo to doba! Godina su prolazile... Položih malu maturu. Ko je srećniji od mene? Vreme je letelo. Predioh iz petog u šesti, a potom u sedmi razred. Od deteta postade mo-

Nedjelja cara i kralja Karla

Baštenska zabava pričuvnog automobilskog odreda.

Opšte je interesovanje za baštensku zabavu, koja se priredjuje u nedjelju, 5. maja, u bašti konaka. Da je interesovanje doista opšte, to najbolje zasvjedočava prodaja ulaznica, ona bolje govori nego li svaka reklama. Pripreme, koje su učinjene u parku, kazanju, da možemo očekivati sjajno izvođenje zabave, a sam program, kog već imamo u rukama, dozvoljava reći, da će svaki biti u svakom pogledu zadovoljen. Ovo u toliko prije, što je program tako sastavljen, da je ozbiljna umjetnost naizmjenice s humorom zanimljivo složena. Ulazak u baštensku zabavu je utvrđen za 3 sata poslije podne. Istovremeno počinje promenađni koncert, koji će trajati do 4 sata. Pomba, koja poslije toga dolazi, između 4 i 5 sati, izazvaće opšte interesovanje, jer se zgodici, primjereno ovom teškom dobu, sastoje isključivo iz životnih namirnica. U isto vrijeme održaće se konkurencija ljepote, čiji će se rezultat javiti u 5 sati. Vrijeme između 5-7 sati ispunice se opštim veseljem i stilom „Venecija u Beču“. Bitke sa konfetima i korlandolima zamjenjuje dizanje balona i hranjenje svih grabljivih životinja u menažeriji, što se nalazi u vrtu. Napori, kojima su posjetioci dotle bili izloženi, zahtijevaju pauzu za odmaranje, koja će trajati od 5 do 7 sati. Opet otkrijepljeni mogu se nanovo izložiti daljnim naporima svečanosti. Od 8 do 8 i pol sati ispalice se monstrozan vatromet, a poslije toga će biti predstava u vrtnom kabaretu, koja će otprilike trajati do 10 sati, a po tom dolazi na red večera sa gulašem u magjarskoj gostionici. Odmah za tim počinje slobodna zabava sa originalnim Schrammel-ima, a za to vrijeme svira ciganska muzika u magjarskoj gostionici. Uostalom skredćemo pažnju na oglas u današnjem broju lista.

Program vrtnog kabareta.

U okviru svečanosti pričuvnog automobilskog odreda prirediće predstavu jedan za taj dan naročito sastavljeni kabaret. Za ovaj cilj udešena je u području restauracije vrtna pozornica, na kojoj će predstava početi u 8 i pol sati uveče. Bogat program i umjetnički glas sudjelovača jamče za uspjeh ove pozornice, koja hoće da dade veselo večer sa otmenom malom umjetnošću. Predavanja i predstavljanja ići će naizmjenice u njemačkom, magjarskom i hrvatskom jeziku.

Iz bogatog programa naglašavamo: Gospođu Kaethe Keppich sa pjesmama uz lantu, mladjanu pjevačicu pospodiću Margaretu Entner, igracki duet glasovite balerine Hildegarde sa E. pl. Gyöngyössi, poručnika Josipa Balassa, sa humorističnim kupletima za pjevanje, Friedla Löhry, nekadašnjeg člana bečkog Simplissimus-kabareta, Aleksandra Ivančiča, komičara budimpeštanskog Apollo-pozorišta, Franza Mosera, poznatog glumca, koji će ovom prilikom prvi put izći pred beogradsku publiku, Ernsta Pollaka, direktora beogradskog „Orfeuma“, parodiju „Othello i Dezdemona“, koju igraju gospođa Balassa i Ivančič, i sketch „Carobna košulja“ od poručnika Eugena Szekule, u kome su osim pisca zaposlena gospođa Henrik Vass i Alexander Ivančič. Konferenciju će držati poručnik Ernst Klinger.

mak. Jedno što dotle osetih za bol, duševni potres, beše kada mi umre moj dobar otac, zatim iskoro i brat, koga volih više no sebe sama. Ali, mladost sve pobeđuje. Postepeno, iz dana u dan, prodje i to...

Da stanem kod doba iz sedmog razreda. Sad nastaje ono, što sam mislio da ti odavno poverim, ali... ali me sve nešto zadržavalo, te ne mogoh to učiniti do ovog trenutka. I ako si mi najbolji drug, kao braća se volemo, ipak prema tebi bejah neiskren, ne poverih ti to, i ako me je jednako tištalo, grizlo, Oprost mi, ja te molim! — jer ko zna da li će mo još jedan put zajedno šetati.

Oči mi se pri tom navodniše suzama. Zatim počuta malo, i pošto se malo odmor, produži:

— U mojoj ulici, ti znaš, stanuje još i sada g-ca Mira. Kad sam se doselio u ovu kuću, bila je, takoreći, još dete. Sad joj je 18 godina. Moram priznati, a i sam znaš, da je vrlo lepa; ne mogu ti je opisivati, pošto je znaš. Do pre godinu dana ne obračah na nju naročitu pažnju. Beše mi kao i sve ostale poznanice. Ali od tada, ona se postepeno počeo izdvajati od njih, misli mi se počeo sve više zanimati njome. Kad bih je video, osetio bih kako mi srce jače zakuca, kako se sav uzrujam, zbuñim, a kad ode nekako sav malakšem, ruke mi se ohlade, kao da dobiñem groznicu. Uvideh da je voleo. Kad bih ponekad sa njome razgovarao ili se šetao, osećao bih se sav srećan, takoreći nisam znao za sebe, za mene tada svet nije postojao... Iz njenih pogleda mogoh razumeti da i ona ne beše spram mene sasvim ravnodušna. Ali... ali, ne smedoh joj, ne mogadoh joj to priznati. Ne samo da sam to krio od nje, ma da ona to mogla i primetiti, već ne bte-

Proletnja zabava u c. i. k. pričuvnoj bolnici „Brčko“.

U okviru nedjelje cara i kralja Karla prirediće se za oboljele časničke i vojnike c. i. k. pričuvne bolnice „Brčko“ proletnja zabava, ako vrijeme dozvoli, 9. maja, a u slučaju kiše, idućeg lijepog dana. Zabava će biti od 3 do 4 sata poslije podne u bolničkoj bašti, na kraju Studeničke ulice. Pozivaju se svi vojni činovnici da s porodicama prisustvuju ovoj zabavi. Program zabave je vrlo zanimljiv, pjevaće vojnički pjevači, biće talijanski koncert, komičnih pjesama, predavanje muzičkog klovna Jausea, itd.

Gostovanje po Srbiji.

Da bi se časnicima, podčasnici i vojnicima, koji žive u unutrašnjosti Srbije, pružila prilika da povodom nedjelje cara i kralja Karla uživaju u veselim večerima, sastavljen je jedan orfeumski odjeljak, koji će 4. ov. mj. krenuti na put da priredi predstave u gradovima Palanci, Jagodini, Kragujevcu, Kruševcu, Kraljevu i Čačku. Upravnik je tog gostovanja gospodin Martin Schenk, najbolji bečki komičar. Predstave počinju 4. ov. mj. u Palanci, a u ostalim gradovima, u kojima će biti gostovanje, predstave će se prirediti onim redom, kao što su gradovi pobrojani.

Prilozi časničke menaže II.

Čist prihod „Pokladnog lista“, koji je izdala časnička menaža II, u svoti od 380 kruna, predat je juče fondu cara i kralja Karla.

Traže se

Društvo Crvenoga Krsta u c. i. k. vojnoj glavnoj guberniji za Srbiju u Beogradu poziva niže imenovana lica da se jave radi primanja novca g. Tomiru Petronijeviću, Knez Mihajlova ul. br. 18, svakog radnog dana od 2-4 sata poslije podne.

Kosta Matić, carinski revizor, Požarevac; Porodica Milovana Ilića, predsed. suda, Novi Pazar; Marija Radošević iz Beograda; Julka S. Savić iz Beograda; Kosara D. Rudaljević iz Beograda; Živka Blag. Braćinca iz Beograda; Anka Lazara Nikolića iz Beograda; Milenija Mitrović iz Medoševca; Mljenko Jovanović iz Pinosave; Jovanka Milutinović iz Zelenjaka; Persa udova Aksentija Pavlovića iz Kamendola; S. Tomić, udova iz Arandjelovca; Stanislava Lj. Matić, udova iz Arandjelovca; Djeca Živka Jovanovića, kočijaša; Živorad Vujić, poreznik; Dragutin Mlčović, služitelj; Mita Popović, služitelj; Dragomir Stanković, služitelj; Lazar Petković, polic. činovnik iz Grocke; Relja Ljubišić, vrtar; Porodica Zivojina Stanojevića, vrtara; Mara Milana Markovića, finansskog stražara; Sofija udova Popovića, sveštenika; Božana Pavla Pavlovića iz Sušice; Porodica Petra Vasiljevića, služit. tehničkog zavoda; Jelka N. Neškovića; Miloš Rašković iz Vrbovne; Ljubica Dragoljuba Perića, služit. iz Donjeg Grada.

Grad i okolica

Dnevni kalendari: Danas je petak 3. maja, po starom 20. aprila. — Rimokatolici: Našašće, sv. Križa; pravoslavni: Veliki Petak. Časnička i činovnička kasina otvorena je počam od 15. februara do 11 sati u noć. C. i. k. vojnički dom: Citanica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku. Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici br. 56 (Koloseum); U 3, 5 i 7

doh to reći ni tebi, mome najboljem drugu.

U tome se zarati. Kao što znaš, moradah napustiti Beograd i otići. Neko vreme ostala je u Beogradu, zatim je otišla i ona u unutrašnjost. Šta je sve zatim bilo, ti znaš. Posle velikih patnji i muka, najzad i ja dodoh svojoj kući, ali iznemogao, porušenog zdravlja. Ovdje zatekoh i nju. Kao što znaš, više sam bio bolestan no zdrav, dok, najzad, sad sasvim ne padoh... Svaki dan mi je sve gore, poznajem dobro svoju bolest i ne mogu se nadati da ću ustati. Čekam samo dan kad ću završiti sa patnjama... Još joj ne rekoh da je voleo. Medjutim, osećam da joj moram to reći, jer me to neprestano tišti, grize, muči, zato te molim, prekljñim, kao svoga brata, odnesi joj ovo nekoliko reči, da vidi, da zna, koliko sam je voleo, čeznuo za njom! — Drhteći, dade mi otvoreno pismo, koje odmah metnuh u džep. Na njegovu umornu, izmučenu licu behu kapljice od znoia, usne beše kao hartija. Zavali se u jastuk, zatvorenih očiju i neko vreme izgledaše kao da spava. Zatim protrlja oči, malo se podiže i osmehujući se reče mi:

— Hvala ti, mnogo ti hvala! Razgovarali smo još malo i pošto videli da je mnogo zamoren, odoh. Posle toga još nekoliko puta bio sam kod njega. Jednoga jesenjeg dana, kada je žuto lišće otpadalo sa drveta, kada se već osećao studeni dah zime, kada osetismo da je leto otišlo, ode i on, moj dobar Marko... Pitao sam se: — Čija li je duša oličena u ispovesti ove ljubavi? — Kada je proleće svojim dahom budilo u život celu prirodu, kad se iz pupoljaka razvijao cvet, Aca je zagrlilo Noć Života... Prvom otklonku dodao sam ovo uporedjenje, jer mi se nametnulo iznedradno pitanje: — Da nije on ljubio? Melentije Stanišić.

sati poslije podne predstave za gradjanstvo. — C. i. k. gradjanski kino na Terazijama br. 27 (Paris); U 5 i 7 sati poslije podne opšte predstave. Beogradski orfeum (u zlimskom pozorištu, prije Boulevard): Početak predstave u 8 sati uveče. Biblioteka za pozajmicu (Balkanska ulica br. 1, Hotel Moskva). Otvorena od 10-1 sat prije i od 3-7 sati poslije podne. Noćna služba u ljekarnama: Od 28. aprila do uključivo 4. maja vršice noćnu službu u Beogradu ove ljekarne (apoteke): Dr. Panić, Saborna ul. br. 77; Delin; Knez Mihajlova ul. br. 1; Nikolić, Bitolska ul. br. 2; Protlić, Kralj Milanova ulica br. 87. Saobraćaj na raiinom mostu između Beograda i Zemuna obustavljen je svakog dana od 7-830 sati prije podne od 12.00-2 sata poslije podne.

Plać majke Božje.

Na današnjem svečanom bogoslužjenju u 3 sata poslije podne prilikom iznošenja plašćanice u sabornoj crkvi pjevaće čuvenu kompoziciju pok. St. St. Mokranjca: Plać majke Božje — mješoviti zbor crkvenih pjevača od bivšeg beogradskog pjevačkog društva.

Isti mješoviti zbor pjevaće i prilikom uskrsnih praznika u sabornoj crkvi pored I. dijela Mokranjčeve liturgije i — II. dio liturgije od Čajkovskog i svećani psalam Davidova: Bože, Bože moj.

Pravoslavno bogoslužjenje u beogradskim crkvama u toku velike nedjelje i na dane vaskrsenja Hristovog.

Pravoslavno bogoslužjenje u toku nastupajuće velike nedjelje a i na sam dan Vaskrsenja Hristovog obaviće se ovim redom i u ovo vrijeme: Na veliki petak: carski časovi u 7 sati izjutra. Poslije podne u 3 sata večernie sa iznošenjem plašćanice; Na veliku subotu: Jutrenje sa pjevanjem statija i obnošenjem plašćanice oko crkve u 5 sati izjutra. Liturgija sv. Vasilija Velikog u 9 sati prije podne; Na I. dan Vaskrsenja u nedjelju: jutrenje sa litijom oko crkve u 5 sati izjutra; liturgija odmah u nastavku za jutrenjem u 7 i pol sati izjutra. Poslije podne večernia u 4 sata. Na II. i III. dan Vaskrsa: jutrenje u 7 sati izjutra; liturgija u 9 sati. Poslije podne večernia u 4 sata.

Uskrsnji program narodnih dobrotvornih predstava.

„Casti“ i „Ivkova slava“ (Za uskrsne svetke imaju Narodne dobrotvorne predstave svoj zasebni program, i to ovakav: U nedjelju dne 5. maja kao na prvi dan Uskrse daje se dramatičnija popularna Sretnoće šaljivo narodne pripovijetke „Ivkove slave“ u preradbi i režiji g. Ilje Stanojevića uz muziku i pjevanje; u njoj sudjeluju gotovo svi glumci beogradske družine. Navće se u 8 sati po četvrti put izvodi uspjela predstava Sudermannove „Casti“ u poznatoj podjeli. Na drugi dan Uskrse, ponedjeljnik, dne 6. maja, ponavlja se za širu publiku Sudermannova „Casti“ a navće je druga predstava „Ivkove Slave“.

Čist prihod namijenjen je domaćoj i ratnoj sirotinji. Ulaznice za sve četiri predstave prodavaju se u knjižarama „Jugo-Istok“ na Terazijama i „Napredak“ u Knez Mihajlovoj ulici. Svraca se pažnja publiče, da su ulaznice obilježene serijom „Njihili predstava“ i to kao: druga (žute boje), treća (plave boje), četvrta (sive boje) i peta (zeleno boje) ljetna predstava — da ne bude pomeš-

nje. Ulaznice se izdaju cijeli dan, danas i sutra, a preplate se s blagodarnošću primaju u spomenutim knjižarama ili u uredništvu „Beogradskih Novina“.

Traži se porodica.

Porodica interniranog Jovana Petrovića, potrebno je da se javi sudskom odjeljenju opštine grada Beograda, radi izvjesnog hitnog saopštenja.

Uskrsnji darovi sirotinji

Uprava Narodnih dobrotvornih predstava dala je kraj redovne pomoći osiromašenoj beogradskoj inteligenciji još i prilog od K 500 odboru beogradskih gospodja za pomoć invalida i ratne siročadi. Prigodom posljednje predstave „Casti“ predao je g. Toša Miletić trgovac preko člana pozorišta gosp. Gavrilovića K 100 kao svoju preplatu. Isto je tako preplatio u knjižari „Napredak“ g. L. Klein kruna 10.

Kiša sa gradom u Beogradu.

Juče prije podne imali smo lijep proletni dan sa toplim suncem. Oko podne se bilo naoblačilo, i poslije podne oko 3 sata otpočela je grmljavina, za kojom je odmah pljusnula i lijepa proletnja kiša. Sa kišom je otpočeo da pada i grad, koji je padao čitavih 15 minuta. Poslije toga padala je lijepa kiša pomešana sa grmljavinom i sijevanjem munja još čitav sat.

Istorijski kalendari.

Na današnji dan, 3. maja 1469. godine rođen je u Firenzi Niccolo di Bernardi del Machiavelli (izg. Makjavelli), jedan od najznamenitijih talijanskih državnika i istoričara. Machiavelli je rođen u osiromašenoj patricijskoj porodici. 1498. godine povierena mu je uprava nad drugom kancelarijom florentinske republike dodijeljenoj savjetu deseterice. U više mahla povjeravane su Machiavellu diplomatske misije kod rimsko-njemačkog cara, pape i francuskog kralja, sa kojih je slao izvještaje, čuvene po svojoj preciznosti i jasnosti, dubini shvatanja situacije i bogatstvu u mislima, izražanim u njima. Kada su se 1512. godine Mediceji vratili u Firenzu, Machiavelli je smijenjen sa svoga položaja, a poslije još i uhapšen pod optužbom, da je učestvovao u nekoj zavjeri, ali je najzad pušten kao nevin. Od onog je vremena većim dijelom živio na nekom svom imanju u San Cascianu nedaleko od Firenze i bavio se najviše književnim radovima. Od 1519. godine na ovamo više puta bi mu se obraćao za mišljenje u političkim pitanjima papa Lav X., koji mu je povjeravao i neke manje diplomatske misije. I papa Klementije VII. bio mu je nakloniji, ali povjerenje svojih sugradjana Machiavelli nikada nije mogao povratiti. Njegove su komedije („Clizia“, „Mandragola“) podražavanja Plauta, odlikuju se ostrim karakteristikom i duhovitim dijalogom, ali imaju i mnogo rdjavih strana. Njegove „Istorie florentine“ (vrijeme od 1215. do 1492. godine) spadaju u najsajnija djela talijanske proze svojim živim prikazom i živim, plamenitim stilom. Machiavelli-eva najsajnija djela jesu ova: Discorsi sopra la prima decade di Tito Livio (u ovom djelu veliča ustav staroga Rima), „Dell' arte della guerra sette libri“, a prije svega „Il principe“ („Vladalac“; postoji i u srpsko-hrvatskom prijevodu). Ovo je djelo napisano 1514. godine i posvećeno Lorenzu de' Medici, u njemu Machiavelli opisuje vladavoa, koji poput kakvog Cesara Borgije bez obzira na moral i vjeru nemilosrdnom i hladnom mudroču i dosljednim radom u svojoj državi učvršćuje svoju neograničenu, absolutnu vlast. Od toga vremena usao je u običaj za politiku, koja radi na osnovu razuma, ali koja se ni najmanje ne obazire na moral i pravicu izraz „machjavellizam“ ili „machjavellistička politika“, na koji često nailazimo u političkim člancima i raspravama, Pruski kralj Friedrich II. napisao je pod naslovom „Anti-Machiavelli“, djelo, u kojemu pobija Machiavelli-eve razloge. Novili pak istoričari i filozofi, kao Macaulay, Herder i Ranke pravednije su ocijenili Machiavelli-evog „Vladavoa“. Oni vele, da se načela iznesena u tom djelu daju opravdati i objasniti političkim prilikama onoga doba u Italiji. Machiavelli je, vele, htio tim djelom uputiti pojedine talijanske vladare, kako će steći i održati političku moć, pa onda omogućiti preporod Italije, dotle rastrzavane građanskim ratovima i tuđinskim gopodštvom. Ranke veli: „Machiavelli je tražio lijeka Italiji, a našao je, da je stanje njegove domovine bilo toliko očajno, da se morao odlučiti, da joj propiše — otrova“. Machiavelli je umro 22. juna 1527. godine. 1531. godine izašlo je prvo izdanje njegovih cjelokupnih djela, za kojim su se u toku stoljećad redala mnoga druga izdanja. O Machiavelliju postoji vrlo zamašna literatura. O njemu su medju ostalima pisali: Villari, Amico, Tommasini, Triandafilis, Ellinger, Thudichum (pod naslovom „Promachiavelli“ nasuprot „Antimachiavelli“ u kralja Friedricha II.), Fester, Kemmerich, L. Dyer i drugi. — 3. maja 1814. godine, pošto je Napoleon I. abdikovao 11. aprila, došao

je u Paris i primio je vladu brat gilotiniranog kralja Louisa XVI. kao Louis XVIII. (kao Louisa XVII. računali su maloljetnog sina kralja Louisa XVI., koji je bio dat na čuvanje obučaru Simonu i koji je umro 1795. godine kao dječak od 10 godina). Za vrijeme vladavine Louisa XVI., Louis XVIII. nosio je titulu grofa provenceskog („komte de Provence“); čim je izbila revolucija, on se sa svojim mladim bratom (docnijim kraljem Karlom X.) uklonio iz zemlje i stao je na čelo francuskih plemića-izbjeglica („emigranata“), koji su se borili uz austrijsku i prusku vojsku, ne bi li pomogli povratiti u Francuskoj absolutno kraljevstvo. Za vrijeme republike i Napoleonovog carevanja engleski dvor i drugi dvorovi neprijateljski raspoloženi prema Francuskoj izdavali su Louisu zamašne subvencije, kojima je bez uspjeha pokušavao da izazove kakvu protiv-revoluciju u Francuskoj. Vratio se u Francusku tek pod zaštitom tuđeg oružja. Primivši vladu, morao je potpisati tzv. prvi pariski mir, kojim je Francuska izgubila skoro sva Napoleonova zavojevanja. Kada se Napoleon po svome smjelom povratku sa ostrva Elbe opet za kratko vrijeme (100 dana) povratio na prijesto, Louis XVIII. pobjegao je u Gand, odakle se vratio u Paris poslije Waterlooške bitke. Louis XVIII. po svojoj prirodni nije bio rdjav čovjek i možda je lično bio voljan, da popuštaniem i blagošću umiri republikance i Napoleonove pristalice. Ali režim, koji se razvio pod njime bio je „veći rojalista od samog kralja“ i zasnovao je strahovit despotizam, koji je nazivan „bijelim terorom“. (Bijela boja bila je za vrijeme republike obilježje rojalista, nasuprot republikanskoj trobojci). Pod Louisom XVIII. dolazilo je u više mahla do zavjera. 1823. godine vodila je Francuska rat radi održavanja apsolutizma u Španiji. Pred kraj života Louisa XVIII. zaveo je umjereniji režim. Na smrti (umro je 16. avgusta 1824. godine) preporučio je svome mladjem bratu? nasljedniku (Karl X.), da kao vladar bude umieren i obazriv. — 3. maja 1859. godine objavila je Francuska (car Napoleon III.) kao saveznica Sardiniji (Italije) rat Austro-Ugarskoj. Četiri francuska korpusa, kojima su komandovali maršali Baraguey, d'Hilliers i Canrobert i generali Mac Mahon i Niel pridružila su se talijanskoj vojsci. Tok ovoga rata poznat je. Došlo je do bitaka kod Monte-bella, Palestra, Magente, Solferina i t. d., pa je rat završen 17. jula 1859. godine prethodnim mirom u Villafranci, koji je potvrđen konačnim mirom u Zürichu. Ovim je mirom Austro-Ugarska ustupila Francuskoj (a ova opet Italiji) svojoj saveznicu Lombardiju do rijeke Mincija.

Požari u Beogradu.

30. aprila izjutra pojavio se požar u dvima šupama kuće br. 2 u Dubljanskoj ulici. Kukuruzovina na tavanu jedne šupe dala je brzu i toliku hranu požaru, da su obje šupe do temelja izgorile, a pristigloj vojno redarstvenoj požarnoj četi ostalo je samo, da požar lokalizuje. — Mnogo ozbiljniji požar izbio je 1. maja izjutra poslije 4 sata u zgradi nekadašnjeg mojsijevskog hrama u Mojsijevskoj ul. br. 12, koja je u posljednje vrijeme služila kao mojsijevska biblioteka i bogomolja. Poslužitelj hrama je još u oči toga dana prinjetio pod jednom klupom dim i plamen i odmah je pristupio gašenju, a kad je mislio, da mu je to ispalo za rukom, on je s paketom knjiga otišao u gornji hram. Vrativši oko 8 i po sati uveče knjige opet na svoje staro mjesto, razgledao je još jednom mjesto, na kome je ugasio požar i nije ništa sumnjivo primjetio. Ali vatra je neprimjetno tinjala ispod poda i kad je zahvatila unutrašnju gradnju duvarova i otud tavanicu, ona je došla u dodir sa spoljnim vazduhom, te dobivši tako novu obilatu hranu, razvila se u plamenove, koji su odasvud izbijali. I ovdje je brzo pristigla požarna četa zbog oskudice u vodi samo mogla da lokalizuje požar, kome je kao žrtva paša čela zgrada sa svojim namještanjem i ukupnoj vrijednosti od nekih 10.000 kruna. Ali ta je šteta neznatna u sravnjenju prema šteti, što je izgorila biblioteka, u kojoj su čuvane knjige o seobi Mojsijevaca u Srbiju, odnosno u Beograd, a medju kojima je po svojoj istoričkoj vrijednosti i starini bilo i takvih, koje se ne mogu naknaditi. Vjerovatno, da će taj gubitak ostaviti za sobom osjetne istoričke praznine.

Rad opštinskih prodavnica.

Prodavnice životnih namirnica u opštini grada Beograda radiće danas samo prije podne od 8 do 11 sati. Ušljed današnjeg velikog pravoslavnog praznika prodavnice poslije podne ne će raditi.

Javna prodaja.

Po odluci starateljskog suda izložiće se javnoj prodaji zaostavština poć. Milana Zivkovića na dan 16. maja 1918. godine u njegovom stanu u ulici Karaburma broj 1. Prodaja će početi u 9 sati prije podne. Pozivaju se kupci, da se ovu prodaju dodju.

Licencije za javna priredjivanja.

U smislu naredbe vojne glavne gubernije u Srbiji, pres. br. 11.594. od 26. aprila sva su izvođenja javnih priredjivanja, kao što su: pozorišne predstave, koncerti, matineje, izložbe, zabave i tomu

je u Paris i primio je vladu brat gilotiniranog kralja Louisa XVI. kao Louis XVIII. (kao Louisa XVII. računali su maloljetnog sina kralja Louisa XVI., koji je bio dat na čuvanje obučaru Simonu i koji je umro 1795. godine kao dječak od 10 godina). Za vrijeme vladavine Louisa XVI., Louis XVIII. nosio je titulu grofa provenceskog („komte de Provence“); čim je izbila revolucija, on se sa svojim mladim bratom (docnijim kraljem Karlom X.) uklonio iz zemlje i stao je na čelo francuskih plemića-izbjeglica („emigranata“), koji su se borili uz austrijsku i prusku vojsku, ne bi li pomogli povratiti u Francuskoj absolutno kraljevstvo. Za vrijeme republike i Napoleonovog carevanja engleski dvor i drugi dvorovi neprijateljski raspoloženi prema Francuskoj izdavali su Louisu zamašne subvencije, kojima je bez uspjeha pokušavao da izazove kakvu protiv-revoluciju u Francuskoj. Vratio se u Francusku tek pod zaštitom tuđeg oružja. Primivši vladu, morao je potpisati tzv. prvi pariski mir, kojim je Francuska izgubila skoro sva Napoleonova zavojevanja. Kada se Napoleon po svome smjelom povratku sa ostrva Elbe opet za kratko vrijeme (100 dana) povratio na prijesto, Louis XVIII. pobjegao je u Gand, odakle se vratio u Paris poslije Waterlooške bitke. Louis XVIII. po svojoj prirodni nije bio rdjav čovjek i možda je lično bio voljan, da popuštaniem i blagošću umiri republikance i Napoleonove pristalice. Ali režim, koji se razvio pod njime bio je „veći rojalista od samog kralja“ i zasnovao je strahovit despotizam, koji je nazivan „bijelim terorom“. (Bijela boja bila je za vrijeme republike obilježje rojalista, nasuprot republikanskoj trobojci). Pod Louisom XVIII. dolazilo je u više mahla do zavjera. 1823. godine vodila je Francuska rat radi održavanja apsolutizma u Španiji. Pred kraj života Louisa XVIII. zaveo je umjereniji režim. Na smrti (umro je 16. avgusta 1824. godine) preporučio je svome mladjem bratu? nasljedniku (Karl X.), da kao vladar bude umieren i obazriv. — 3. maja 1859. godine objavila je Francuska (car Napoleon III.) kao saveznica Sardiniji (Italije) rat Austro-Ugarskoj. Četiri francuska korpusa, kojima su komandovali maršali Baraguey, d'Hilliers i Canrobert i generali Mac Mahon i Niel pridružila su se talijanskoj vojsci. Tok ovoga rata poznat je. Došlo je do bitaka kod Monte-bella, Palestra, Magente, Solferina i t. d., pa je rat završen 17. jula 1859. godine prethodnim mirom u Villafranci, koji je potvrđen konačnim mirom u Zürichu. Ovim je mirom Austro-Ugarska ustupila Francuskoj (a ova opet Italiji) svojoj saveznicu Lombardiju do rijeke Mincija.

je u Paris i primio je vladu brat gilotiniranog kralja Louisa XVI. kao Louis XVIII. (kao Louisa XVII. računali su maloljetnog sina kralja Louisa XVI., koji je bio dat na čuvanje obučaru Simonu i koji je umro 1795. godine kao dječak od 10 godina). Za vrijeme vladavine Louisa XVI., Louis XVIII. nosio je titulu grofa provenceskog („komte de Provence“); čim je izbila revolucija, on se sa svojim mladim bratom (docnijim kraljem Karlom X.) uklonio iz zemlje i stao je na čelo francuskih plemića-izbjeglica („emigranata“), koji su se borili uz austrijsku i prusku vojsku, ne bi li pomogli povratiti u Francuskoj absolutno kraljevstvo. Za vrijeme republike i Napoleonovog carevanja engleski dvor i drugi dvorovi neprijateljski raspoloženi prema Francuskoj izdavali su Louisu zamašne subvencije, kojima je bez uspjeha pokušavao da izazove kakvu protiv-revoluciju u Francuskoj. Vratio se u Francusku tek pod zaštitom tuđeg oružja. Primivši vladu, morao je potpisati tzv. prvi pariski mir, kojim je Francuska izgubila skoro sva Napoleonova zavojevanja. Kada se Napoleon po svome smjelom povratku sa ostrva Elbe opet za kratko vrijeme (100 dana) povratio na prijesto, Louis XVIII. pobjegao je u Gand, odakle se vratio u Paris poslije Waterlooške bitke. Louis XVIII. po svojoj prirodni nije bio rdjav čovjek i možda je lično bio voljan, da popuštaniem i blagošću umiri republikance i Napoleonove pristalice. Ali režim, koji se razvio pod njime bio je „veći rojalista od samog kralja“ i zasnovao je strahovit despotizam, koji je nazivan „bijelim terorom“. (Bijela boja bila je za vrijeme republike obilježje rojalista, nasuprot republikanskoj trobojci). Pod Louisom XVIII. dolazilo je u više mahla do zavjera. 1823. godine vodila je Francuska rat radi održavanja apsolutizma u Španiji. Pred kraj života Louisa XVIII. zaveo je umjereniji režim. Na smrti (umro je 16. avgusta 1824. godine) preporučio je svome mladjem bratu? nasljedniku (Karl X.), da kao vladar bude umieren i obazriv. — 3. maja 1859. godine objavila je Francuska (car Napoleon III.) kao saveznica Sardiniji (Italije) rat Austro-Ugarskoj. Četiri francuska korpusa, kojima su komandovali maršali Baraguey, d'Hilliers i Canrobert i generali Mac Mahon i Niel pridružila su se talijanskoj vojsci. Tok ovoga rata poznat je. Došlo je do bitaka kod Monte-bella, Palestra, Magente, Solferina i t. d., pa je rat završen 17. jula 1859. godine prethodnim mirom u Villafranci, koji je potvrđen konačnim mirom u Zürichu. Ovim je mirom Austro-Ugarska ustupila Francuskoj (a ova opet Italiji) svojoj saveznicu Lombardiju do rijeke Mincija.

je u Paris i primio je vladu brat gilotiniranog kralja Louisa XVI. kao Louis XVIII. (kao Louisa XVII. računali su maloljetnog sina kralja Louisa XVI., koji je bio dat na čuvanje obučaru Simonu i koji je umro 1795. godine kao dječak od 10 godina). Za vrijeme vladavine Louisa XVI., Louis XVIII. nosio je titulu grofa provenceskog („komte de Provence“); čim je izbila revolucija, on se sa svojim mladim bratom (docnijim kraljem Karlom X.) uklonio iz zemlje i stao je na čelo francuskih plemića-izbjeglica („emigranata“), koji su se borili uz austrijsku i prusku vojsku, ne bi li pomogli povratiti u Francuskoj absolutno kraljevstvo. Za vrijeme republike i Napoleonovog carevanja engleski dvor i drugi dvorovi neprijateljski raspoloženi prema Francuskoj izdavali su Louisu zamašne subvencije, kojima je bez uspjeha pokušavao da izazove kakvu protiv-revoluciju u Francuskoj. Vratio se u Francusku tek pod zaštitom tuđeg oružja. Primivši vladu, morao je potpisati tzv. prvi pariski mir, kojim je Francuska izgubila skoro sva Napoleonova zavojevanja. Kada se Napoleon po svome smjelom povratku sa ostrva Elbe opet za kratko vrijeme (100 dana) povratio na prijesto, Louis XVIII. pobjegao je u Gand, odakle se vratio u Paris poslije Waterlooške bitke. Louis XVIII. po svojoj prirodni nije bio rdjav čovjek i možda je lično bio voljan, da popuštaniem i blagošću umiri republikance i Napoleonove pristalice. Ali režim, koji se razvio pod njime bio je „veći rojalista od samog kralja“ i zasnovao je strahovit despotizam, koji je nazivan „bijelim terorom“. (Bijela boja bila je za vrijeme republike obilježje rojalista, nasuprot republikanskoj trobojci). Pod Louisom XVIII. dolazilo je u više mahla do zavjera. 1823. godine vodila je Francuska rat radi održavanja apsolutizma u Španiji. Pred kraj života Louisa XVIII. zaveo je umjereniji režim. Na smrti (umro je 16. avgusta 1824. godine) preporučio je svome mladjem bratu? nasljedniku (Karl X.), da kao vladar bude umieren i obazriv. — 3. maja 1859. godine objavila je Francuska (car Napoleon III.) kao saveznica Sardiniji (Italije) rat Austro-Ugarskoj. Četiri francuska korpusa, kojima su komandovali maršali Baraguey, d'Hilliers i Canrobert i generali Mac Mahon i Niel pridružila su se talijanskoj vojsci. Tok ovoga rata poznat je. Došlo je do bitaka kod Monte-bella, Palestra, Magente, Solferina i t. d., pa je rat završen 17. jula 1859. godine prethodnim mirom u Villafranci, koji je potvrđen konačnim mirom u Zürichu. Ovim je mirom Austro-Ugarska ustupila Francuskoj (a ova opet Italiji) svojoj saveznicu Lombardiju do rijeke Mincija.

je u Paris i primio je vladu brat gilotiniranog kralja Louisa XVI. kao Louis XVIII. (kao Louisa XVII. računali su maloljetnog sina kralja Louisa XVI., koji je bio dat na čuvanje obučaru Simonu i koji je umro 1795. godine kao dječak od 10 godina). Za vrijeme vladavine Louisa XVI., Louis XVIII. nosio je titulu grofa provenceskog („komte de Provence“); čim je izbila revolucija, on se sa svojim mladim bratom (docnijim kraljem Karlom X.) uklonio iz zemlje i stao je na čelo francuskih plemića-izbjeglica

NEDJELJA CARA I KRALJA KARLA

VEČE RICHARDA WAGNERA

7. maja o. g. u 1/29 sati uveče. Mjesna etapna menaža-Terazije 25.

Predprodaja karata već počela i ulaznice za oficire, činovnike i njihove rođake mogu se dobiti u časničkoj menaži br. 1., a za građane u knjižari „Jugo-Istok“.

Postarajte se blagovremeno za ulaznice

slučno vezana za licenciju. Za sve dotične pojednosti, oblik i sadržinu molbi i druge obveze ima se za vremena upitati kod okružne komande (policijskog komesarjata).

Loptačka utakmica.

U nedjelju 5. o. m. održaće se prva loptačka utakmica na lijepo uređenom igralištu u Košutnjaku, između dobro treniranih igrača loptačkog kluba „Beograd“ i „Kragujevac“.

Ulaznice će se prodavati na blagajni samog igrališta. Čist prihod, namijenjen je beogradskoj sirotinji, te će se s toga dobrovoljni prihodi primati uz zahvalnost.

Za taj dan biće, naročito povećan broj tramvaja, koji će saobraćati između Beograda i Topčidera. Utakmica će početi tačno u 3 i pol sati.

Svjetska proizvodnja vune

U pregledu o proizvodnji vune u važnijim zemljama doznaje se upoređivanjem godina 1909. i 1917., da uz sve veću potrebu nema sve veće produkcije. Šta više: nazadovanje produkcije je jače nego višak proizvodnje u pojedinim zemljama. U najviše država proizvodnja vune je nepromijenjena. Nešto više pokazuju: azijska (Turska od 20.4 na 40.8 milijuna kilograma i britanska južna Afrika od 40.6 na 71.4 milijuna. Na protiv je približeno jako nazadovanje: u Australiji i Novom Šelandu od 342.7 na 292.2 milijuna, u Sjedinjenim Državama od 148.6 na 130.6, u Argentini od 177.8 na 119.8.

Glavni udio proizvodnje vune otpada na britansku državu, a onda dolaze na red Rusija i Južna Amerika. Ukoliko je Njemačka u uvozu zavisila od tih zemalja, pokazuju ovi brojevi: Uvozom 1913. godine dobila je Njemačka vune:

	od ukrštenih rase	Merino
Britanske Države	56%	80%
Južne Amerike	32%	16%
Drugi zemalja	12%	4%

Kao producenat vune stoji Rusija na drugom mjestu. Pa ipak je od njenih 172 milijuna kilograma došlo u Njemačku jedva nešto više od 2 milijuna kilograma. Uzrok je u nedovoljnom gazdovanju sirovinama, kao i u tome, što nema plemenitije rase za ukrštavanje. Od 60 milijuna ovaca daju finiju vunu samo 7.2 milijuna.

Potreba vune u ratu bila je izvanredno skočila. Tako n. pr. Engleska treba za vojsku četrdeset puta više vunenih tkanina nego u mirno doba. Čarapa treba pedeset puta, a vunenih pokrivala šezdeset puta više nego u normalnim prilikama. Kako je prekomjerno skočila potreba vune, trebala je i proizvodnja da bude u istom razmjeru, što se nije dogodilo, jer je 1915. godine bila suša, od koje je stradala Australija, te je stradalo milijuni životinja.

Danas ima na svijetu — kako se misli — 630 milijuna komada ovaca, koje poprječno daju po 2 kg. sirove vune. Kad bi pošlo za rukom, da se broj životinja povisi samo za 10%, a težina runa popravi samo za otprilike 1/2 kg., onda bi to značilo već godišnji prirast od 285 milijuna kilograma, otprilike prosječna godišnja količina striženja u Australiji za posljednjih 5 godina. Sada dobija Australija od svojih ogromnih ovčjih stada godišnje i po komadu prosječno skoro, 3 1/2 kg. sirove vune, prema tome bi se dobilo znatno veći broj.

Ali protiv mogućnosti takvog uvećavanja po komadu i težini runa biva različitih događaja. Tako n. pr. Argentina smanjuje brojno stanje svojih ovaca u korist stočarstva i poljoprivrede. Brojno stanje ovaca u Rusiji i Sjedinjenim Državama posljednjih godina je znatno palo. Za Australiju se kaže, da je dostigla svoj najviši broj. Drugi opet tvrde, da podnosi priraštati sa 20% svog brojnog stanja. Novi Šeland može bez sumnje znatno povećati svoje brojno stanje. Ali najviše ima izgleda na povećanje produkcije Južna Afrika, gdje pašnjaci ni izdaleka nijesu iskorišćeni. Tamo je sada brojno stanje 35 milijuna, čija striga daje prosječno po 2.2 kg. Kanada ima također dobrih izgleda. Ona ima sada samo 2 1/2 milijuna komada, ali ima pašnjaka za 80 milijuna. Ako bi uspjelo, dići broj Kanade samo na 20 milijuna, to bi već značilo stvoriti priraštaj od 45 milijuna kilograma sirove vune. Prema našem mišljenju došli bi dalje u obzir za znatno povećanje produkcije također Balkan, prednja i srednja Azija. I ovdje, baš kao i u Rusiji, mogla bi se svjetska pijaca koristiti poboljšanjem kvalitete, uz istovremeno potpuno ograničenje velike britanske premoći na pijaci sa vunom.

Način življenja srpskog seljaka.

Njegova hrana.

U Srbiji, kao zemlji, u kojoj je bez malo ceo narod pravoslavni hrišćanin, vera je sama od veoma zamašnog uticaja na način njegova hranjenja. Kad se uzmu u račun četiri glavna posta u godini: uskršnji, petrovski, gospojinski i božićni post, zatim sreda i petak i izvesni praznici, u koje je opet post propisan, onda se vidi, da je srpski seljak upućen na najstrožiju biljnu hranu za vreme od čitave dve trećine dana u godini. Ono ribe, što po kaskad uz post izede, u takoj je neznatnoj količini, da samo stanje stvari, može se reći, ni u koliko ne menja.

U Srbiji su na selu kod seljaka tri glavna obroka; prvi pada oko 9 sati pre i zove se ručak, drugi u tri sata posle podne i zove se užina a treći dođe pod noć i to se zove večera.

Uz post je glavna hrana srpskom seljaku proja: hleb od kukuruznog brašna, za tim hleb kiseo ili presan od pšeničnog, ječmena, osvena ili heljdana brašna. U istočnoj Srbiji se jede skoro isključivo kukuruzno brašno, umešeno u profu ili ukuvano u kačamak. Pšeničnoga brašna najviše se troši u šabačkom i valjevskom okrugu, zatim u manje brdovitim krajevima Sumadije. Hleb mese u selu reduše i peku ga na ognjištu, u vrelini crepljama ili prečuci u vruć pepao, izmešan sa žeravicom. No u krajevima, u kojima je drveta za gorivo ponestalo, kao n. pr. u Stigu, hleb peku u pećima, zažarenim slamom.

Uz hleb, bio kukuruzni ili pšenični, ječmeni itd. prismače se kuvan pasulj, sočivo, bob, obaren ili pečen krompir, az velike količine užasno ljute paprike i nekoliko vrsta luka, zatim kupus, rotkva i krasavci.

Pasulj, sočivo i bob dolaze u najznačajniju biljnu hranu, jer se količinom hranjivih sastojaka znatno primiču mesu; prema tome, kada bi smok biljni, koji pomenusmo, bio prosečna dnevna hrana, kojom se narod u Srbiji, za vreme posta i ostalih posnih dana preko godine, hranj, moglo bi se bez zamerke reći, da se on dobro hrani. Ali na žalost nije tako. Retka je kuća u Srbiji, koja sebi preko leta spremi toliko variva i povrća, koliko joj je potrebno od novoga roda, s toga, kad se ono što je spremiljeno potroši, onda se živi o suhom hlebu, najviše uz prismoak luka ili paprike. Kako se srpski seljak bedno uz post hrani, daje nam vrlo svedočanstvo jedan od najboljih poznavalaca njegovih kod nas. Krsno je ime najznatnija domaća srpska svetkovina; ona se svetkuje i slavi svakim obiljem, što ga je jedna kuća u opšte kadra pokazati. I na taj najznatniji dan u godini ovo šta jedan svečar iz užičkog okruga spremi, da dočeka i počasti svoje goste: luka, rotkve, kiselih paprika, papule ili čorbastog pasulja, krompire, kiselu kupusa; tek ako je bogatiji imaće još i pirindža, ribe, meda, pekmeza, i pšeničnog hleba. Prema tome može se misliti šta se lamo jede u drugim običnim danima uz post! I tako nije samo u užičkom okrugu.

No za seljaka, dakle za ogromnu većinu naroda u Srbiji, biljna je hrana glavno kojom se on hrani i u sami mrs. U krajevima stočnim prismače se istina beli smok: sir, skorup, mleko slatko i kiselu, jaja, ali sve to štedljivo. Ali je jedinje mesa i u samim tim krajevima već znak neke raskoši; ni tamo se ono ne jede svaki dan, a kome je to moguće on mora da je dobar gazda, i o njemu se govori kako ima svaki dan mesa. Inače se meso obično jede vrlo retko, tek od nedelje do nedelje, o praznicima, o slavama i svadbama. Jedino u Mačvi i Posavini, zatim u donjem Pomoravlju i Stigu meso se jede češće. Tamo je istina mnogo manje stoke, a naročito mlečne, ali je tamo zemljoradnja najnaprednija u celoj Srbiji i narod je mnogo boljšega imovnog stanja, pa i podnosi da više troši na meso, fin pre, što je u tim žitnim krajevima beloga smoka veoma malo.

Preko leta se najviše troši ovunjsko meso, zimi pak više se jede svinjsko meso i većinom suho. Svaka kuća gleda da mu mogućstvu spremi zimnicu — pastrmu, — kojom će se preko zime osmočiti. Pastrma je najviše svinjska, ali u čačankome a naročito užičkom okrugu mnogo se viš suši govedjeg, ovunjskog ili kozijeg mesa. Kozije se meso u opšte svuda manje jede; ima krajeva u kojima ga nikako ne jedu, ma da su kozama bogati, jer drže da se neke bolesti od tog mesa pozledjaju. Od živine se najviše jede koš i ćurka, a u mestima pored većih voda i baba jedu se više guske i patke. No ma kako da se srpski seljak u opšte loše i nedovoljno hrani, ipak ima jedno vreme u godini, u koje on, srazmjerno, najbolje stoji s hranom, a to je od Velike Gospođe do božićnih poklada i uz mesojeđe. U jesen, po međunede-

cima, već sva letina stiže do ruku; novo vino prevrelo i već se može otakati, često stiže i nova rakija, beli je smok već u čabrovima, ovce i koze su utovijene, sviuje se pristiglo hranom već popravlja; na sve strane samo moguće izobilje. Jeseni dani su za seljaka najveseliji u godini, jer je tada i hrane mesojeđe. Tako je isto obilje još i uz mesojeđe, samo jedino što je tada voća ponestalo.

Od mrsnih jela najčešće se u seljačkoj kući gotove ova: Kisela čorba, ona se gotovi od kakvog bilo mesa, govedjeg, ovčeg, kozjeg ili svinjskog, ali najčešće od živine, začinjava se mlekom, skorupom ili mašću, jajima i sirčetom.

Pasulj, u zimu ili kao boranija, zatim sočivo i zelje mesom ili slaninom, opet sve začinjeno mašću ili skorupom, a boranija još i mlekom.

Kiselu kupus sa slaninom ili suvim mesom.

Piktije, najčešće od svinjskih, pa onda od govedjih nogu i glave.

Ou branjenica se najčešće gradi: Gibanica, za nju se najprije juvke unese, pa se razvuku i na vrelotjepsiji ili saću dobro osuše. Ove se juvke posle slažu u duboku tepsiju, ali se između njih razliva sir izmešan s razmucanim jajima, sve se pak razliva rastopljenim skorupom. Kad se u sir i jaja pomeša još i zelja, gibanica se zove i zeljanik. Kad se pak, mesto svega toga između juvaka naslaže kupus sitno isečen, bilo sladak ili kiseo, gibanica se zove kupusara ili kupusnik. Gibanica je najraškoshija brašnenica u seljačkoj kući.

Čicvara, ona se gradi od pšeničnog brašna, začinjava se mašću, skorupom i sirom.

Kačamak se gradi od kukuruznog brašna na isti način kao i čicvara.

Pečenje se uvijek peče na ražnju. Nad tako pečenim prasetom, pilatom ili jagnjetom nema poslastice za seljaka u Srbiji.

Posna jela gotove se još na prostiji način. Pasulj, sočivo i bob, boranija od pasulja ili boba, kupus, sladak ili kiseo, prošto se skuvaju u vodi i na relko, za tim se doda iskrižana crna ili bela luka, paprike i soli. Pasulj se gotovi još i kao prebranac i papula. U prebrancu su zrna ocedjena i cela, a u papuli istina ocedjena, ali i izgnječena tako, da se ne raspoznaju. Papula se gradi i od boba, a bilo jedna ili druga obično je spremaju da se ponese na put, u zastrugu.

U danima, u kojima je crkvom dozvoljen jesti zejtin, sva se ova jela začinjavaju zejtinom.

Krompir se obično samo bari, ali se često i peče i jede samo posoljen. Zimi dok traje rasolaj i on se rado jede, samo jako zaparen.

Riba se jede bilo suva bilo sirova ili iz salamure. Sirova se obično jede kuvana, ali se često i peče; suva pak i iz salamure jede se uvek kuvana, najčešće s pirindžom ili ako tog nema s pasuljom.

Osim soli, koja se mnogo troši u seljačkoj kući, za začini jela tipotrebilju je još i sve vrste luka, zatim ajma i vlašac, i na posledak, paprika, bilo zrela ili zelena, ali uvek što ljuta.

Luk i paprika troše se u velikoj količini u seljačkoj kući preko cele godine. Oboje se za zimu spremi s takom istom pažnjom kao i pastrma. Grdno veliki venci luka i paprike kite tavan svake seljačke kuće, jer je i jedno i drugo, onako sirovo, veoma često jedini prismoak za vreme posta uz post ili pšenični hleb. Paprika se meće u sirće, turšiju. Sirće se također za začini mnogo troši.

Od jela pred jelom se pije rakija, šljivovica ili komovica, obe ima meke i ljute. Gdje vino ne rodi, rakija se pije i za vreme jela pa i posle. Gde pak ima vina, tu se ono pije i za jelom i posle jela, ali obično samo na častima i kod bogatijih ljudi. U šabačkom okrugu, naročito u Mačvi, mesto vina pije se često i jabukovača. Pivo se u selu redje pije, ali u seoskim mehanama i njega ima, pa i kod samih seljaka. Kava se u narodu odomaćila.

Hrana varošana se sve više izjednačila s hranom varošana u drugim zemljama, no i danas još neka od onih jela, koji pomenusmo da se po selima gotove, rado su gledana i na gospodskim sovrama. Tamo su, pored novih evropskih jela, vrlo rado vidjena i ova istočnjačka jela: kapama, papaz-janija, sarma, djuveče, janija, pilav, červiš, čevap i još neka, koja su po gradovima balkanskog poluostrva svakidanja jela.

U narednom našem napisu govorićemo o odelu srpskog seljaka.

DAN ODMAZDE

(Nastavak.)

Da li mu možda nije samo zato naredjivao, da stupa u tako čudan brak, da mu opšte ne bi bilo da se ženi?

Cinjenica, što je ipak došlo do vjenčanja i što je White u ime oprostaja uputio riječi pune nježnosti i poverjenja svojoj mladoj ženi, još je učvršćavala Stanhopea u njegovom vjerovanju. On je znao, da viteški karakter njegova oca ni u kom slučaju ne bi dopustio, da na dobri glas njegove supruge padne makar i najmanja sjenka. On se svakako ne bi svetio nevjernici ni u slučaju, kada bi imao opravdanog razloga da bude ljubomoran. Jedina satisfakcija, koju je želio sebi pribaviti, sastojala se u tome, što je htio si na spuljati u budućem rađu.

U, da strašnih pretpostavki, da groznih mogućnosti. Pri samoj pomisli na vrhunac očajanja i uvrijeđenih najmilijih

osjećaja, koji su njegovog oca morali rukovoditi kada je pisao ono pismance, Stanhopea je hvatala jeza od stida i bola. Otac ga je za života uvijek mnogo volio, a svakako da ne bi samovoljno razorio sreću svoga sina, na čiju je budućnost mnogo polagao, da ga nisu pomutili srdžba i gorčina. Rana, što je on zadao sinu, bila je mnogo dublja i strašnija, nego što se uvrijeđeni otac mogao nadati. Stanhope čak i nije bio radoznao, koja li je ta Natalija Yelverton. On u opšte nije ni vjerovao, da postoji lice toga imena; za njega je ona bila samo ime — ništa drugo. Po njegovom mišljenju očeva mu je zabrana u opšte onemogućavala svaku sreću u životu i stupanje u brak, za koji je baš kao rijetko ko bio stvoren ne samo svojom velikom ljubavlju prema domaćem životu, nego i po svima o sobinama svoga uma i svoga srca.

Da bi već jednom odbio od sebe ove strašne misli, riješio se, da produži sa ranije započetim traganjem.

Bio je uvjeren, da su u paketu, na kojem su bile ispisane riječi „lično u ruke!“ nalazio revolver, kojim je pokojnik svršio sa sobom. Očevino je njegov otac želio, da svoju smrt obavije velom tajanstvenosti i da ne dopusti, da se pojavljuje sumnja, da je on izvršio samoubistvo. Ali Stanhope je pošto-poto htio da bude načisto sa svima tim okolnostima; preturao je po svima fiokama, ne bi li našao etui, u kojemu je bio revolver i najzad ga je i našao. Sad se njegova slutnja potvrdi. Na ime oblik toga etua tačno se slagao sa savjetnicima svoga haritijske za pakovanje bio našao, koja se pored onog parčeta zelenog kanapa nalazila u košu. Etui je bio nov novcaat, a na njegovom dnu bila je ispisana adresa firme, kod koje je kupljen.

7. glava.

Pratnja Samuela Whitea bila je veličanstvena.

„Zbilja je čast za Floru, što je udovica čovjeka, kojemu su na pratnju došli toliki čuveni ljudi!“ reče tonom zadovoljene sujete gospođja Hastings kada je izlazila iz kuće. Stanhope, koji se u taj mah silazio niz stepenice, čuo je te riječi, koje ga ispuniše bolom i srdžbom. Ako je mati imala takvih pogleda, čemu da se čovjek tek nada od čerke? pitao je on sam sebe.

Poslije pratnje smatrao je Stanhope za dužnost, da saopšti mladoj udovici, kakvi su njegovi planovi za budućnost. S toga je pred veče poslao Fefixa, da ga prijavi kod nje.

Zatekao je usrijed sjajno osvijetljene sobe; njen vitki stas u crnoj haljini jasno se ocrtavao od žute boje namještaja i tapeta. Bila je zauzela dostojanstveno držanje; ponosito je bila podigla lijepu glavu, ali iz njenih pogleda mogli ste pročitati usrdnu molbu, a usne su joj drhtale.

„Zbilja je ljubazno, od vas, što ste me se sjetili“, reče ona blagim, umiljativim glasom, koji bi bio u stanju da umekša srce mnogoga čovjeka.

No Stanhope se malo obazirao na sve to; njemu je bilo prije svega stalo do toga, da nadje najzgodniji izraz za ono, što joj je htio reći; pravio se kao da i nije primjetio, kako mu ona oklijevajući pruža ruku.

„Došao sam“, započe Stanhope, „da se oprostim od vas. Sutra mislim da napustim New-York.“

„Zar tako brzo?“ odgovori ona, vješto krijući od njega, koliko su je te riječi uzbudile. Misllila sam, da ćete još neko vrijeme imati da dovedete u red poslove svoga oca?“

(Nastaviće se.)

Posljednje brzojavne vijesti

Izvještaj njemačkog vojnog vodjstva

Kb. Berlin, 2. maja.

Zapadno bojište:

Vojna skupina bavarskog prijestolonasljednika Rupprechta i njemačkog prijestolonasljednika:

Na bojištima je položaj neizmijenjen. Pojačala se topnička borba u odsleku visa Kemmela. Isto je tako topnička borba u više maha oživjela i između Somme i potoka Luce, kod Montdidiera. Lasigny-a i Nonona. U ostalom je borbeno delatnost ostala ograničena na izvidjanja.

Front vojvode Albrechta württembergskog:

Na lotriškom frontu bilo je poslije podne živahno francusko topništvo. Odbijeni su manji neprilatajski napadi.

Istok: Ukrajina: Pred Sevastopoljem slomili smo neprijateljski otpor. Oval je grad 1. maja bez borbe zaposjednut.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Njemački večernji izvještaj

Kb. Berlin, 2. maja.

Wolfow ured javlja: Sa ratnih poprišta nema ničeg novog:

BRANDES O NJEMAČKOJ I FRANCUSKOJ.

Kopenhagen, 2. maja.

Čuveni danski literarni ispitivač Georg Brandes, kome se ne može prebaciti šta je prijatelj Nijemaca, objavio je ovih dana u danskom časopisu „Vor-tid“ članak, u kome odlučno odriče

Francuskoj pravo, da se smije hvaliti, kako stoji na vrhu civilizacije. On navodi, da privredna Francuska stoji daleko iza Njemačke i da je francuska prevredna stručna sprema izostala iza njemačke. Francuska oranica, prirodno bolje obdarena nego njemačka, ne daje ni izdaleka toliko koliko njemačka, pošto francuski poljoprivrednik, nema, jući ni pojma o agrikulturnoj hemiji, o bradnje svoju zemlju po metodi svojih praotaca. Francusko zanatlištvo i industrija su u zastoju, jer francuske banke ne pozajmljuju svoj novac inozemstvu u mjesto da ga kao njemačke banke upotrebe na oplodjavanje domovinske maljavosti. Državna uprava, samo prividno demokratska, ne može da se oprosti starog šlendrija, a uz to je skupa i tromo. Opštinska samouprava i ne postoji. Sve se sa višeg mjesta naređuje. Prihod velikog dijela francuskog naroda, naročito radnika i činovnika malen je, prosječno 4 franka dnevno. Pa zar ta Francuska, koja nije u stanju ni da svoje sadašnje građane podigne na izvjesnu prosječnu visinu civilizacije, može imati ikakvo moralno pravo, da za sebe potražuje Elzas i Lotringiju?

POTOPLJENI ENGLESKI RATNI BRODOVI.

Kb. London, 2. maja.

Reuter javlja: Po lednoj zvaničnoj vijesti potopljen je 26. aprila britanski topnički brod „Cowslip“, jednim torpedskim pogotkom. Nestalo je 1 časnik i 5 momaka. Torpedski čamac br. 90 potonuo je 25. aprila pri velikoj buri. Nestalo je 1 časnik i 12 momaka.

REIMS U PLAMENU.

Bern, 2. maja.

Po „Journal de Debats“ utiraje još uvijek veliki požar u Reimsu: Do sad je izgorjelo preko 1000 domova.

IZMJENA NJEMAČKIH I TALIJANSKIH ZAROBLJENIKA.

Bern, 2. maja.

„Idea Nationale“ javlja, da će se u skoro sastati u Svajcarskoj zastupnici Njemačke i Italije radi sporazuma o ugovoru za izmjenu obostranih zarobljenika starijih godišta na istoj osnovi, kao što je to već postignuto između Njemačke i Francuske.

CRNOMORSKA FLOTA PREDALA SE UKRAJINCIMA.

Lavov, 2. maja.

Po jednom izvještaju ukrajinskog brzojavnog ureda izjavili su zapovjednici 5 ratnih brodova i nekoliko krstarica i podmornica, ukotovljenih pred Sevastopoljem, da su gotovi da bez borbe predaju grad ukrajinskim četama.

STARA UKRAJINSKA RADA SRUŠENA.

Kb. Berlin, 2. maja.

Seljački poslanici, koji su stigli u Kijev, srušili su ukrajinsku staru Radu i dosadašnju vladu. Nova vlada je odmah izjavila, da stoji na stanovištu brest-litovskog mira.

GLAD U PETROGRADU.

Stockholm, 2. maja.

Iz Petrograda ovamo prispjeli listovi javljaju o pobuni zbog gladi. 4. aprila zgrnula se velika gomila naroda pred cirkusom, tražeći promjenu u upravi za nabavku životnih namirnica. 5. aprila proglašeno je opasno stanje u Carskom selu. Kasnije su se dogodile u Petrogradu mnogobrojne pljačke.

1. MAJ U PARISU.

Kb. Paris, 2. maja.

Današnji je dan prošao sa svim mirno. Većina organizovanih radničkih stručnih udruženja riješila su da ne obustave rad i da ne priredjuju nikakve demonstracije. Izuzetak je učinio samo savez građevinarskih radnika.

Nedjelja cara i kralja Karla

Urtna svečanost

5. maja 1918.

car. i kr. auto-grupe u Beogradu u parku Konaka.

Raspored:

- Ulaz u 3 sata poslije podne.
- 3-4 sata promenalni koncert garnizonske glazbe.
- 4-5 sati tombola.
- 5 sati razdoba nagrada kod natjecanja u ljepoti.
- 5-7 sati boj konfetima i korandolima.
- Uspinjanje zračnih balona; hranjenje svih grabežljivaca menažerije.
- 7-8 sati stanika za osvježenje.
- 8-8 1/2 sati vatromet.
- 8 1/2-10 sati predstave na svim pozornicama.
- 10 sati jedenje gulšaja u ugarskoj gostionici.
- Poslije 10 sati zabava kod grincinskih originalnih kvarteta, u ugarskoj gostionici kraj ciganske glazbe i t. d.
- Ulaznice se u ograničenoj mjeri uz cijenu od 3 K mogu dobiti u svim časničkim menažama u Beogradu, u kancel. direkciji MGGŠ u časničkoj i činovničkoj kasini i u zapovjedništvu auto-grupe u Konaku.

CIJENE OGLASIMA:

Omkla jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI
PRIMAJU SE KILZ MIHAJLOVA UL. 38

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

Udžbenike za Ruski jezik
Petrović, Ruska gramatika sa ključem (ključicom) 750
Andjelković, Rusko-srpski rječnik 150
Fuoka, Russische Briefe 720
Gagoy, Russische Konversations Grammatik 1680
Langenscheidt, Russisch-Deutsches Deutsch-Russisches Wörterbuch, III 1680
Nasfeld, Russisch-Deutsches Gesprächsbuch 850
I drugih udžbenika za ruski i druge jezike mogu se dobiti u Knjižari „Napredak“ Beograd, Kralj Mihajlova 9. Iz unutrašnjosti poštarina K 1-60 1118-V

Namještenja. Grand Hotel, traži kasira ili kasirku. Stupliti mogu odmah. 1165
Praktikant koji zna njemački i srpski, a ima dobar rukopis, može dobiti odmah namještenje. Dobra plata. Poblize upute u upravi lista, Topličin venac br. 21. g-3
Komptrolist vješt u njemačkom i srpskom jeziku, sa lijepim rukopisom, može dobiti odmah namještenje. Dobra plata. Poblize upute u upravi lista, Topličin venac 21. g-3

Mihailo Petrović, šef stolarnice državne štamparije, ne može slaviti Gjurjevan dan zbog slabosti ženine. 36721-5
Tražim klavir pod klirju. Ponude upravi lista pod „Klavir 948“. g-5
KORESPONDENCIJA. Jovanu Premoviću, Geneva. Molim izvjesiti se za Heskiju Pijade, pošta 216, šta je s njime, da li je živ i zdrav, ne javlja mi se već 6 mjeseci te mi javite rezultat. Unaprijed zahvalna njegova žena Rebeka Pijade, Strahinica Bana 14. 36711-8

G. Ideizon, Beograd, Knez Mihajlova 21
Specijalna optička i ortopedska radionica sa električnom snagom.
Izrada ortopedskih aparata i veštačkih nogu po modelu.
Savjesna izrada, po ljekarskom uputstvu. 1188

ZUBNI-ATELJE I. SIDVERCA
DIPLOMIRANI DENTIST Beograd, Kralj Milana ul. 57.
Specijalista za vještačke zube iz zlatu i kaurčuku po najboljoj američanskoj metodi. Izrada solidna. Materijal najbolje kakvoće. Prima od 8-12 i 2-6 sati po podne. 1045

Potrebujem jednog šegrtu iz bolja kuće i jednu ženu za kuhanje i kućevni posao. Da se javi: Kralja Milana 22. 36734-3
Potrebujem šegrtu za bakalsku radnju. Za slobodu obratiti se u radnji Milovana A. Spasojevića, Makedonska 26. 36733-3
Traži se maser ili maserka za Smiljančevu ulicu br. 28. 36744-8

BELGRADER ORFEUM
PROGRAM od 1.-13. maja.
U ponedjeljak, 6. maja (na drugi dan Ljškrsa) naročita predstava u 4 sata po podne.
Poslednji program zimske sezone.
Predstave počinju u 8 sati.

Kupujem stare knjige, biblioteke i knjižnice po najboljoj cijeni. Antikvarnica S. Debeljevića, Makedonska ulica 28. 36658-2
Rafovi i tege na prodaju. Upravitelj Kralja Aleksandra ulica br. 1. 36698-2
Prodavnica životnih namirnica Dragiše Nikolića Beogradska ulica 15 Beograd

Stanovi. Kuća. Elegantra kuća sa velikom baštom i ostalim modernim udobnostima pogodna za jednu otmenu familiju izdaje se odmah pod zakup (klirju). Upravitelj u delikatesno-poslastičarskoj radnji Dušan Todorović, Terazije. 36704-4
Kažana i dućan u Resavskoj ulici Nr. 7, isdaju se odmah pod klirju. Upravitelj u istoj kući. 36742-4
Izdaje se odmah jedan stan kod Kaitmeđana - Gračanika ul. 1, sa 3 sobe i kuhinjom. Bliza obavljenstva daje R. Rajković, Obličev venac 3. 36706-4

ETEL GÁL njemačko-madžarska i i subreta i i
Dolešch i Zillbauer uški muzikanti
VIOLETTA DI SONORA akcentr. pjevačica
FEMAS Komp., preobražaj
HILDEGARDA
: WILLI SCHLESINGER : grotesni komičar
SOLBRIG KOMP., „u automatskoj kafani“

Prodaje se ledenik (Eiskasten), dobro očuvan. Upravitelj u administraciji pod znakom „Ledenik 939“. 36707-2
Zbog selidbe prodaje se razno pokućanstvo. Upravitelj u radnji Cvetka Anastasijevića, trg. Vuka Karadžića 8. 36712-2
Prodaje se stara cigla, crijep i 3 prozora, jedna ogradna od litanga, koso. Više se stanova izdaje pod klirju u Vidničkoj ulici br. 15. Upravitelj kod Juliusa Rahmlöwera, Hmara. 36723-2

Traži se stan sa 2-3 sobe, kuhinja ex. moguće sa baštom, posredovanje sa nagradu od 20 kruna. Adresa: Lomina ul. 51, u kvilji 36717-4
Lijepo namještena soba, sa električnim osvjetljenjem, izdaje se odmah, Upravitelj u Deligradskoj ulici 21, Vračar. 36720-4
Za izdavanje odmah dućan sa 2 sobe na uglu i soba sa ulice u Riga od Pere 17. 36724-4

VINA ŽUPSKA CRNA I BIJELA
preporučuje kafedžijama iz Beograda, Sabca i Obrenovca
MAGACIN Saborna ul. 52.
Za cijene i mustre obratiti se magacinu ili u Vatrogasnoj ulici broj 21. kod Vandjela. 36722-3
Svima poslovnim prijateljima i poznanicima srdačno čestitam nastupajuće praznike Hristovog Vaskrsenja i želim, da lijepo provedu.
26. aprila 1918.
Kraljevo, Rimg 36
Dušan Mitrović. 36727

Prodaje se jedna salonska garnitura, veliki protski čilim, lijep stol sa marmernom pločom, kao i druge stvari i nešto odijela. Upravitelj u administraciji lista pod „Lip 943“. 36730-2
Moguća stolica dobro očuvana, prodaje se u Mutapovoj ulici 30. 36731-2
Veliki protski čilim na prodaju u radnji Mh. Iv. Zivković. 36737-2
Kamepi majdugi prodajem. Adresa u administraciji pod „Majdug 946“. 36736-2
Vinarska radnja Makedonska ulica 12. Prodaja na veće i manje količine. 36747-2
Panta Kostić.

Razno. Povećavanje slika od svakojakih fotografskih slika prima Photo Pick-Rück, Beograd, Kralja Milana ulica 42. 36090-5
Tražim dobar planino za vreme rata, za koji bi dala kauciju. Upravitelj adresu „Planino 947“. 36743-5
Gospođa, koja je kupila bijel orman sa ogledalom u Dobračinoj ulici br. 28, neka se obrati sopstvenici i za ostale stvari. 36748-5

Tužnim srcem javljamo svima srodnicima i prijateljima, da je jutros u 4 sata poslije dugog i teškog bolovanja preminula
Jelisaveta-Soja Davidović
kći pokojnog Živka Davidovića, državnog savetnika u penziji
Tijelo pokojnice sahraniće se iz njene kuće: Velikog Miloša ulica broj 15, na veliku subotu u 2 sata poslije podne. Opijelo u Voznesenskoj crkvi.
2. maja 1918. godine
Beograd.
Ožalošćeni:
Petar Jokić. 36750

Prvo ces. kralj. povlašćeno dunavsko parobrodarsko društvo.

Red plovidbe i pravila
za otpremu sa lokalnom ladjom, koja plovi na pruzi Šabac-Beograd i Beograd-Smederevo ter dodiruje stanice Obrenovac, Umka i Grocka
Označeni lokalni brodarski promet uređen je za osobnu, brzovoznu i dogodičnu mješovitu službu.

Table with columns: Dan, Sat, km, Stanica, km, Sat, Dan. Rows for Nedelja, Četvrtak, Beograd-Smederevo, Nedelja, Četvrtak.

Smjer plovidbe označen je u voznom redu strelicom.
Noćno vrijeme od 600 u veče do 559 jutro označeno je crtom ispod broja časaka.
U ovome redu plovidbe označeno vrijeme je najranije vrijeme za odlazak i dolazak ladja.
Izdavak iz prometnog pravilnika.
Zakašnjenje ili izostanak pojedinih vožnja ne daje nikomu prava na kakav odštetni zahtev protiv uprave.
Uprava ne jamči za priključak na drugu koju ladju ili na koji vlak.

II. Otprema osoba i prtljage.
I. Vozne cijene i pristojbe za prtljag.
I. Na pruzi Šabac-Beograd, vrijedi od 1. ožujka 1918.

Table with columns: Šabac, Obrenovac, Umka, Beograd. Rows for Od III do, mjesto, cijena.

II. Na pruzi Beograd-Smederevo, vrijedi od 10. ožujka 1918.

Table with columns: Beograd, Grocka, Smederevo. Rows for Od III do, mjesto, cijena.

U ostalom vrijedi društveni prometni pravilnik i općeniti tarifni propisi i tarifa za osobni i promet za prtljag. Časnici i ovima izjednačena vojnička lica plaćaju na I. mjestu a moćnaš na II. mjestu po cijene.
Za otpremu putnog prtljaga ne postoji popust za vojnička lica.

III. Otprema robe.
Za otpremu robe vrijede propisi društvenog prometnog pravilnika za brzovozni promet i lokalni tovarni tarif.
Predaja robe ima se prema tomu obaviti sa brzovoznim tovarnim listom.
Načelno prima se samo roba, koja je po svom sadržaju i obimu podnesna za otpremu lokalnom ladjom.
Na mjesto brzovoznih tovarnih stavaka ubiru se za civilnu i vojničku robu u prometu medju postajama lokalne brodarske plovidbe Šabac-Beograd i Beograd-Smederevo stavke za tovarnu robu prema lokalnoj tovarnoj tarifi, koja vrijedi za neposredno dalje ležake ugarske postaje. Na ove stavke plaća se osim toga 15% naplata prema dodatku V. k. II. dijelu lokalne tovarne tarife.
ZEMUN, mjeseca ožujka 1918.

GLAVNA AGENCIJA.

Gradjanski sud c. i kr. okružnog zapovjedništva u Beogradu.

Nr. 1672/39/1918.
Objava.
Vjerovnici:
1) Nikoje Delini, apotekara iz Beograda, umrolog 1. septembra 1914. god. u gradjanskoj bolnici na Riječi;
2) njegove žene Julijane rođ. Parčić, umrle 18. septembra 1916. u kantonskoj bolnici u Zenavi;
3) njegova brata Koste Delini, umrolog 8. marta 1916.
4) Katariga udove Andrije Delini iz Beograda, Kraljevića Marka ulica 20,
ukoliko dosada nisu javili, imaju svoja potraživanja do 31. maja 1918. ovome sudu javiti ili toga dana u 9 sati prije podne pred ovaj sud, jer će se inače zaostavština bez obzira na njihova potraživanja raspraviti.
Beograd, 26. aprila 1918.
Gradjanski sud c. i kr. okružnog zapovjedništva u Beogradu.

TEHNIČKO-GRADJEVINSKO PREDUZEĆE
Milosava Miloševića, Beograd
Kralja Aleksandra ulica 160.
Prima u izvršenje i opravku gradjevinske poslove. Ima na stovarištu gradjevinski materijal. 36741

MATARUŠKA BANJA
otvorena je i počela je raditi.
Posjetiloci treba da ponesu spavaće haljine.
Hotelljer banjski Joca Stojadinović spremio je
ŠTA TREBA ZA JELO I PIĆE.
Kraljevo, maja 1918.
Uprava Mataruške Banje. 36735

Mome nikad neprežaljenom sinu, suprugu, ocu, bratu, djeveru i t. d.
† Vladimiru M. Mitroviću
bivšem trgovcu iz Goloboka
davačemo polugodišnji počast u subotu 18. maja o. g. u Golobockoj crkvi u 10 sati prije podne. Molimo srodnike, prijatelje i poznanike pokojnikove, da izvoto prisustvuju ovom ličnom pomenu.
Golobok, maja 1918.
Ožalošćeni: majka Kata Mitrović udova, supruga Natalija, sinovi: Borivoje i Miloš, kćeri: Radojka, Jelisaveta i Milanka, braća: Života, Dragutin i Cedomir, sestice: Sofija, Darinka, Leposava i Sofija, snajci: Milica, Emilija i Leposava, sinovci: Vojislav i Svetislav, sinovci: Roksandra, Dešanka, Jovanka, Radmila i Leposava i ostala mnogobrojna rodbina. A 3034

Sa bolom i tugom u srcu, javljamo srodnicima i prijateljima, da je naš dobar suprug, brat, otac, deda i t. d.
† LJUBOMIR-LJUBA JOKIĆ
ekonom iz Brezovica:
preminuo 4. aprila u krugu svoje porodice, poslije jednogmesečnog teškog bolovanja.
Ovom prilikom smatramo za dužnost da javnu zahvalnost odamo g. Andri Jovanoviću, ljekaru iz Sapa, koji se svim silama trudio, da našeg milog Ljubu od smrti spase; g. g. sveštenicima D. Blagojeviću i Živanu Popoviću, koji čineđestvovanje pri opijelu i sprovođu milog nam pokojnika do vječne kuće njegove, g. Blagojevića se lijepim i utješnim govorom nad pokojnikom kod kuće, a g. Popović pri polaganju u grob oprostilo se ime familije, drugova i prijatelja; g. Radisavu Vučiću, nerazdvojnomo drugu miloga nam pokojnika, koji je pri polasku sprovođa u vrlo lijepom govoru iznio rad, djela i vrline milog nam pokojnika i dirljivo se oprostio s njime u ime svoje i ostalih mnogobrojnih pokojnikovih drugova i prijatelja, kao i svima ostalim prijateljima, komšijama i poznanicima muškog i ženskog pola, koji pri pogrebu milog nam pokojnika učestvovali.
Brezovica, aprila 1918.
Za najvijek ožalošćeni: supruga Jelena; braća: Stanko, Milorad, Zlatomir i Vojislav; sinovi: Jevrem i Dobrosav; snah: Cana, Stana i Milojka; unuke, unuci i ostala rodbina. A-3053-8

SIRIŠTE U PRAŠKU
dobila se u radnji
Atanasija Vajatisa
Beograd-Terazije 1165